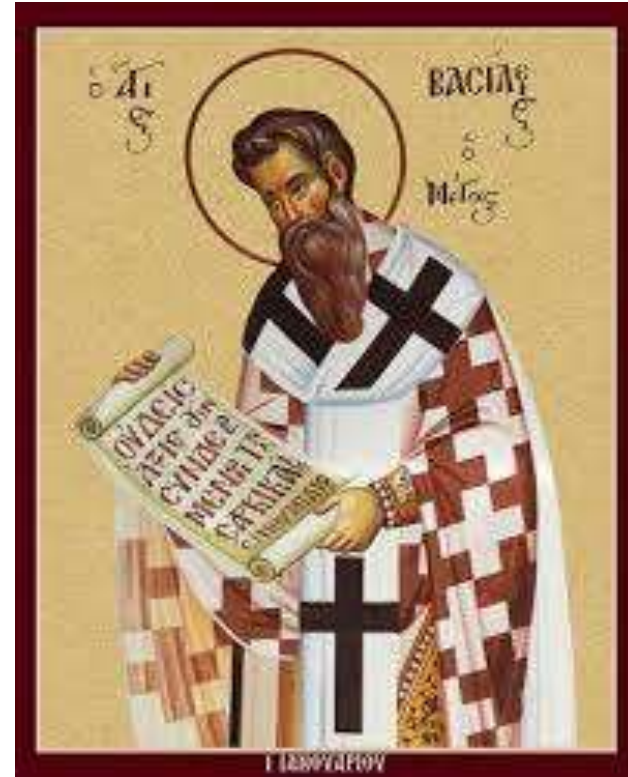

Οι Τρεις Ιεράρχες

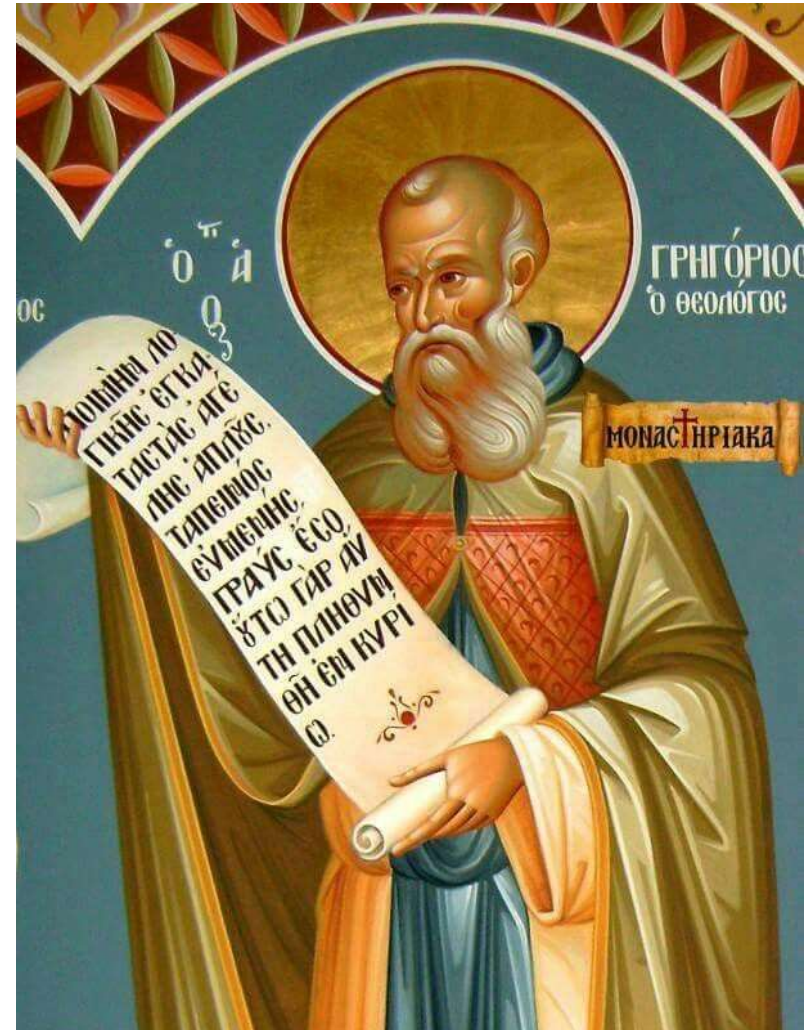
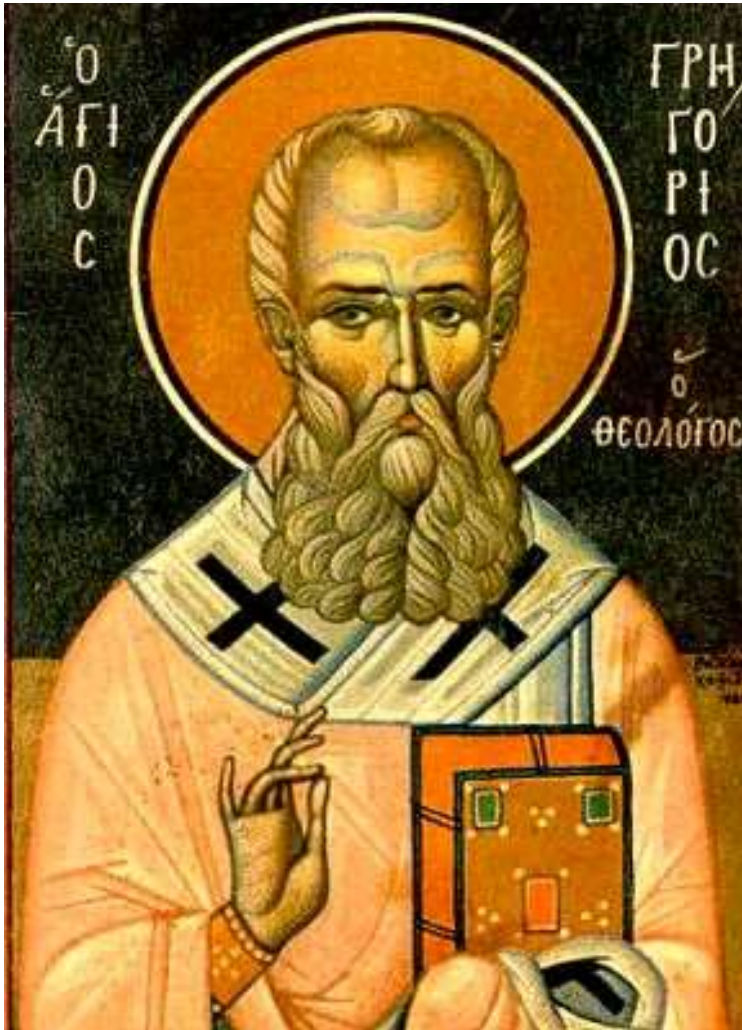

Οι Τρεις Ιεράρχες είναι:

- Ο Μέγας Βασίλειος

• Ο Γρηγόριος ο Θεολόγος

- Ο Ιωάννης ο Χρυσόστομος

Γιατί τους γιορτάζουμε και τους τρεις μαζί;

Τη γιορτή των Τριών Ιεραρχών καθιέρωσε ο αυτοκράτορας του Βυζαντίου Αλέξιος Κομνηνός το 1100 μ.Χ. για να τιμηθούν οι Τρεις μεγάλοι Άγιοι της εκκλησίας και να σταματήσει η διχόνοια μεταξύ των πιστών για το ποιος από τους Τρεις είναι ο πιο σπουδαίος.

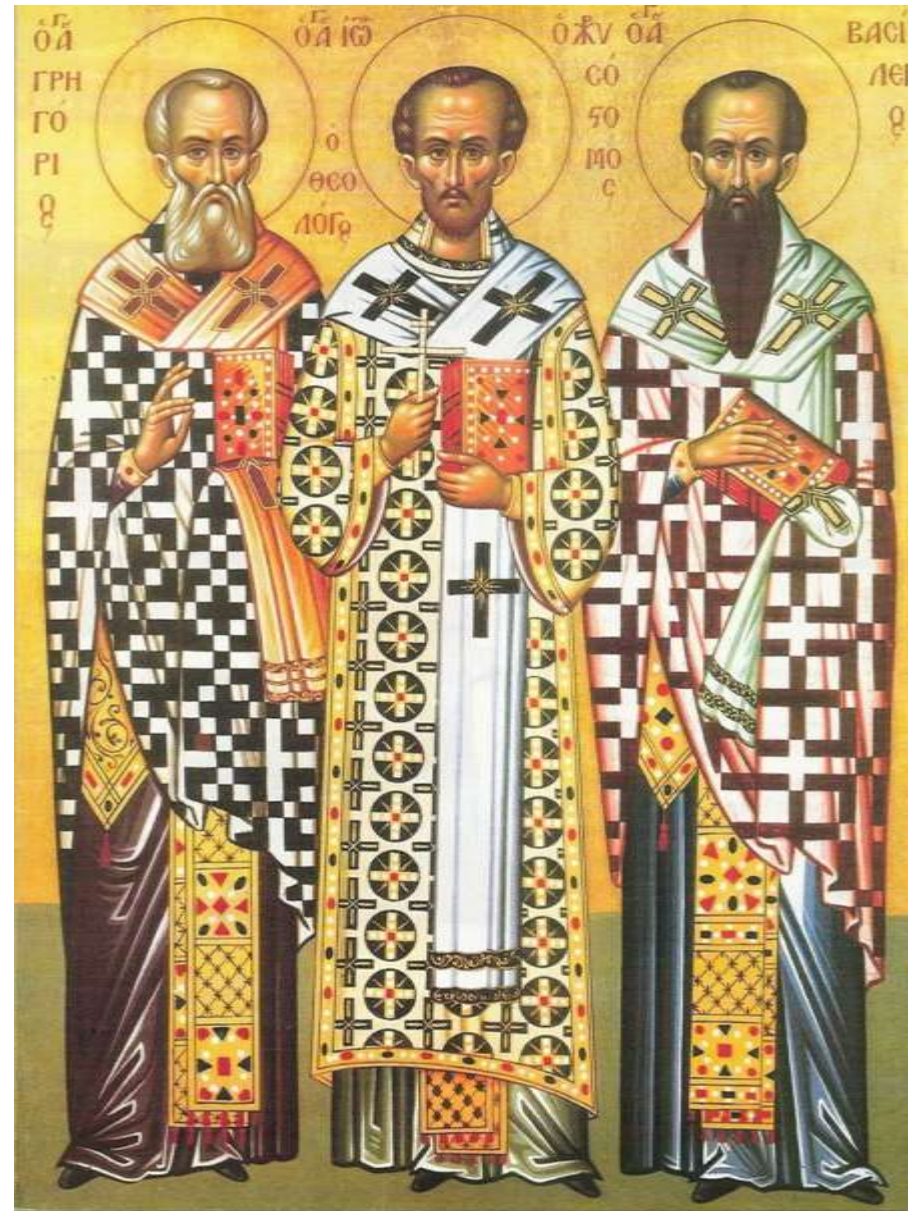

Οι Τρεις Ιεράρχες θεωρούνται οι προστάτες Άγιοι των νεοελληνικών γραμμάτων και κατά κάποιον άγγραφο νόμο, η μέρα τούτη, θεωρείται και γιορτή της παιδείας. Πέτυχαν να συμφιλιώσουν το Χριστιανικό πνεύμα με το πνεύμα του αρχαίου Ελληνισμού, σε μια εποχή που οι χριστιανοί απέρριπταν την ελληνική παιδεία ως ειδωλολατρική.

**Γιατί οι Τρεις Ιεράρχες έχουν
χαρακτηριστεί οι κύριοι εκπρόσωποι
και προστάτες των γραμμάτων;**

Έχουν χαρακτηριστεί οι κύριοι εκπρόσωποι και προστάτες των γραμμάτων, γιατί στο πρόσωπό τους, ανακαλύφθηκε ο αρμονικός συνδυασμός της κλασικής παιδείας και του Χριστιανικού κηρύγματος. Επίσης ήταν άνθρωποι μορφωμένοι, σοφοί δάσκαλοι, φημισμένοι ρήτορες και συγγραφείς. Προσέφεραν πάρα πολλά στα γράμματα.

Το 1842 το πανεπιστήμιο Αθηνών καθιέρωσε την εορτή των Τριών Ιεραρχών, ως ημέρα αφιερωμένη στην παιδεία και τα γράμματα.

Μέγας Βασίλειος

Ο Μέγας Βασίλειος γεννήθηκε στην Καισάρεια της Καππαδοκίας. Από μικρός είχε δείξει την αγάπη του προς το Θεό αλλά και προς τα γράμματα. Σπούδασε ρητορική, γραμματική φιλοσοφία, αστρονομία, γεωμετρία και ιατρική, στην Καισάρεια, το Βυζάντιο και στην Αθήνα. Έγραψε πολλά βιβλία και χαρακτηρίστηκε σοφός.

Ένα άλλο χαρακτηριστικό στοιχείο της προσωπικότητας του Μεγάλου Βασιλείου είναι ο ηρωισμός του για χάρη της Χριστιανικής πίστης. Για χάρη της Ορθοδοξίας ήταν έτοιμος και να πεθάνει. Πολέμησε την αίρεση του Αρειανισμού και περιφρόνησε τις απειλές του αυτοκράτορα. Ακόμα κι όταν κάποιος απεσταλμένος του αυτοκράτορα πήγε στο Μέγα Βασίλειο να του ζητήσει να σταματήσει τον πόλεμο εναντίον του Αρειανισμού, του έδωσε τη γνωστή υπερήφανη απάντηση:

«Δεν με πτοούν οι απειλές σας. Δε φοβούμαι ότι θα μου πάρετε την περιουσία μου, γιατί δεν έχω τίποτε άλλο εκτός από το τριμμένο μου ράσο. Την εξορία δεν τη λογαριάζω, γιατί η γη αυτή δεν είναι παρά η εφήμερη κατοικία μας. Τα βασανιστήρια δεν τρομάζουν το ασθενικό μου σώμα, γιατί γρήγορα θα υποκύψει σ' αυτά κι ο θάνατος θα με ενώσει με τον ουράνιο πατέρα».

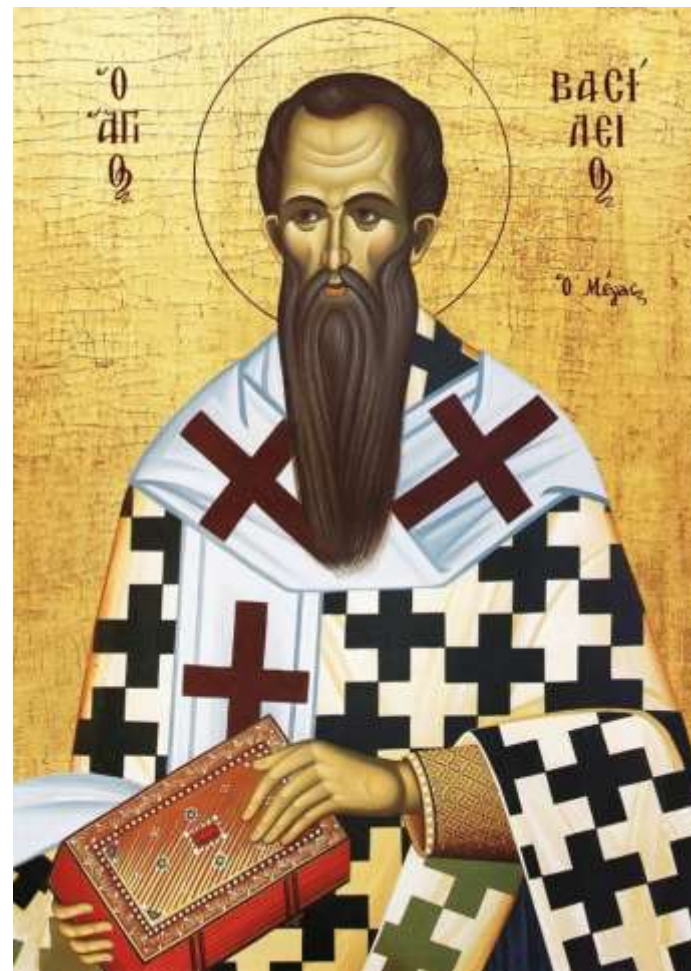
Γνωστός είναι ο Μέγας Βασίλειος και για το φιλανθρωπικό του έργο. Με χρήματα που του έδωσαν οι πιστοί είχε κτίσει την περίφημη Βασιλιάδα, που περιλάμβανε νοσοκομεία, ορφανοτροφείο, ξενώνες, γηροκομείο και είχε ως σκοπό του την δωρεάν περίθαλψη όσων είχαν ανάγκη. Στα 49 του χρόνια αρρώστησε βαριά και πέθανε. Όλος ο κόσμος λυπήθηκε πολύ. Είχε κάνει τόσα πολλά και μεγάλα έργα κατά τη διάρκεια της ζωής του, που ονομάστηκε Μέγας.

Ο Μέγας Βασίλειος είχε πει:

*« Όπως δεν τρώμε
βλαβερές κι επικίνδυνες
τροφές, έτσι δεν πρέπει να
διαβάζουμε ακατάλληλα
βιβλία,
που καταστρέφουν
την ψυχή».*

*« Άνθρωπος που δε
δέχεται συμβουλές,
είναι εχθρός του
εαυτού του».*

Μέγας Βασίλειος

Απολυτίκιο Μεγάλου Βασιλείου

Εἰς πάσαν τὴν γῆν ἐξήλθεν ὁ
φθόγγος σου,
ὡς δεξαμένην τὸν λόγον σου
δι' οὐ θεοπρεπῶς εδογματίσας,
τὴν φύσιν τῶν ὄντων
ετράνωσας,
τὰ τῶν ἀνθρώπων ἤθη
κατεκόσμησας,
Βασιλείον ἱεράτευμα, Πάτερ
ὄσιε,
Χριστὸν τὸν Θεὸν ἰκέτευε,
δωρῆσθαι ἡμῖν τὸ μέγα ἔλεος.

Γρηγόριος ο Θεολόγος

Ο Γρηγόριος ο Θεολόγος γεννήθηκε στην Αριανζό της Καππαδοκίας . Αφού έμαθε τα πρώτα του γράμματα στη γενέτειρά του, ακολούθησε ανώτερες σπουδές στην Καισάρεια, την Αλεξάνδρεια και την Αθήνα, όπου συνδέθηκε με στενή φιλία με το Βασίλειο. Στην Αθήνα παρακολούθησε μαθήματα ρητορικής και φιλοσοφίας.

Ήταν σοφός, δραστήριος και ορθόδοξος αγωνιστής και αναδείχτηκε πατριάρχης της Κωνσταντινούπολης. Λάμπρυνε με την παρουσία του τον Πατριαρχικό Θρόνο, αλλά δεν έμεινε για πολύ στη θέση αυτή. Μετά τον θάνατο του πατέρα του προτίμησε να φύγει στην έρημο. Ήταν, όμως, γνωστός για την αρετή, τη σοφία και την ορθή πίστη του, ώστε οι χριστιανοί της Κωνσταντινούπολης τον κάλεσαν να αναλάβει τον αγώνα εναντίον των Αρειανών, οι οποίοι με τις αιρετικές διδασκαλίες τους είχαν διχάσει το ποίμνιο της Εκκλησίας.

Ο Γρηγόριος δέχτηκε, μετέβη στην πρωτεύουσα κι έστησε το πνευματικό στρατηγείο του στο μικρό ναό της Αγίας Αναστασίας. Εκεί εκφώνησε τους περίφημους πέντε θεολογικούς λόγους του ενάντια στους αρειανόφρονες, για τους οποίους ονομάστηκε Θεολόγος. Το 381 συνήλθε στην Κωνσταντινούπολη Β' Οικουμενική Σύνοδος για να καταδικάσει τους οπαδούς του Μακεδονίου, οι οποίοι αμφισβητούσαν τη θεότητα του Αγίου Πνεύματος, για ακόμη μία φορά τον Άρειο και να συμπληρώσει το Σύμβολο της Πίστεως.

Τα μέλη της συνόδου τον ανακήρυξαν πρόεδρό της και ταυτόχρονα τον εξέλεξαν αρχιεπίσκοπο Κωνσταντινουπόλεως.

Η Β' Οικουμενική Σύνοδος της Κων/πολης,
τοιχογραφία του 18ου αιώνα στον Ορθόδοξο
Ναό Σταυροπόλεως στο Βουκουρέστι

Όμως, ορισμένα μέλη της Συνόδου, που εμφανίστηκαν καθυστερημένα στις εργασίες της, αμφισβήτησαν την εκλογή του και ο Γρηγόριος δεν δίστασε να παραιτηθεί και να επιστρέψει στην έρημο, αφού προηγουμένως εκφώνησε τον περίφημο «Συντακτήριο Λόγο» του. Εκεί πέρασε τον υπόλοιπο χρόνο της ζωής του, με προσευχή, μελέτη και συγγραφή.

Ανήκει στους πατέρες της εκκλησίας μας που διακρίθηκαν για τη βαθιά του μόρφωση, την αγάπη προς την εκκλησία, τον πόθο προς την αλήθεια και την αγιότητα. Διακρίθηκε για τη φιλανθρωπική του δράση και τη βαθιά του μελέτη στα έργα των Ελλήνων συγγραφέων. Πιστεύει ότι όσοι έχουν νου, πρέπει να ομολογούν ότι το πρώτο από τα επίγεια αγαθά είναι η Παιδεία. Στο συνδυασμό της ελληνικής φιλοσοφίας και του Χριστιανισμού βλέπει το τέλειο.

Ο Γρηγόριος ο Θεολόγος είχε πει:

*«Να μιμείσαι το έργο
της σοφής μέλισσας,
που με πολλή σοφία
τρυγάει από κάθε άνθος
μόνον ό,τι είναι χρήσιμο.»*

*«Να τιμούμε τη μητέρα
μας. Ο καθένας έχει τη
δική του μητέρα. Όλοι
όμως έχουμε κοινή μητέρα
την Πατρίδα και αυτήν
πρέπει να τιμούμε
ιδιαίτερα».*

Γρηγόριος Θεολόγος

Ἀπολυτίκιον Ἦχος α΄.

Ὁ ποιμενικός αὐλός
τῆς θεολογίας σου, τὰς τῶν
ῥητόρων ἐνίκησε σάλπιγγας·
ὡς γὰρ τὰ βάθη τοῦ
Πνεύματος ἐκζητήσαντι, καί
τὰ κάλλη τοῦ φθέγματος
προσετέθη σοι. Ἀλλά
πρέσβευε Χριστῷ τῷ Θεῷ,
Πάτερ Γρηγόριε, σωθῆναι
τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

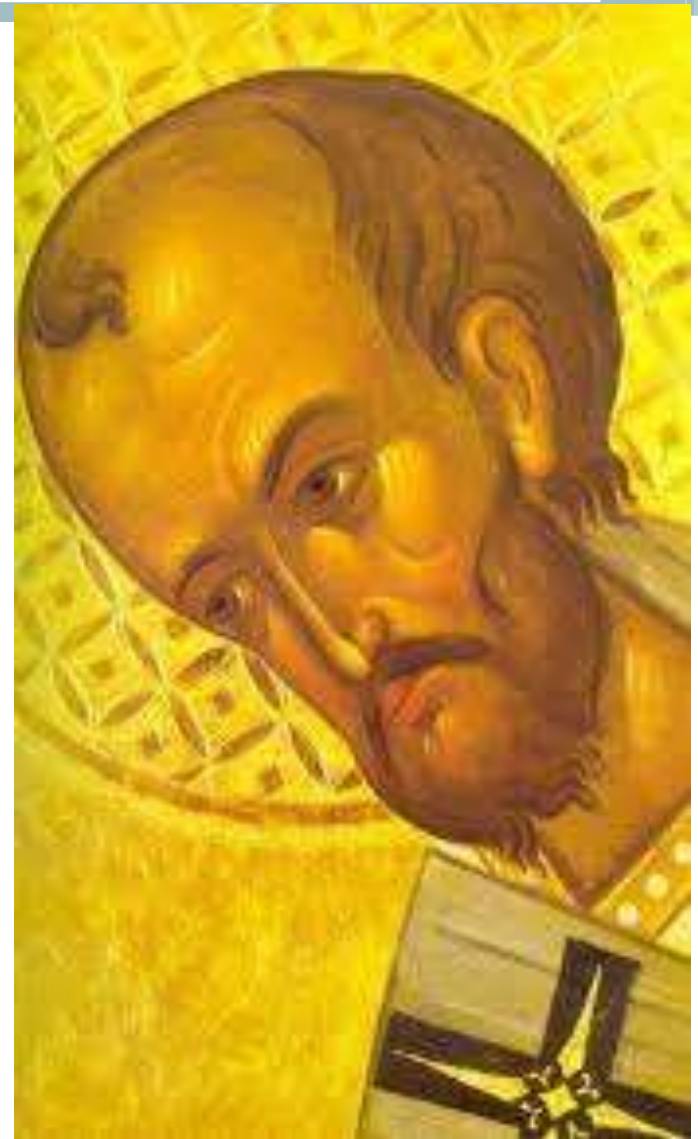

Ιωάννης ο Χρυσόστομος

Ο Ιωάννης ο Χρυσόστομος γεννήθηκε στην Αντιόχεια και σπούδασε ρητορική και αργότερα Θεολογικές επιστήμες. Υπήρξε ένας πολύ καλός ρήτορας, μιλούσε δηλαδή πολύ όμορφα και μάγευε τα πλήθη, γι' αυτό άλλωστε ονομάστηκε και Χρυσόστομος.

Επίσης ήταν ένας πολύ καλός ερμηνευτής του Θείου λόγου. Η φήμη της αγιότητάς του και της ικανότητάς του είχε εξαπλωθεί στα πέρατα του κόσμου. Γι' αυτό όταν πέθανε ο Πατριάρχης της Κωνσταντινούπολης ο Νεκτάριος, ο λαός και οι άρχοντες στράφηκαν προς αυτόν και τον έκαναν πατριάρχη.

Από τη θέση του Πατριάρχη καταπολέμησε την πλεονεξία, δίδασκε την ελεημοσύνη και όλες της άλλες αρετές του Χριστιανισμού. Ήταν πολύ αυστηρός και καυστικός προς τους άσπλαχνους πλουσίους και τους άπιστους, και πολύ τρυφερός προς τους φτωχούς και τους πιστούς. Έτσι, ήταν σχεδόν προδιαγεγραμμένο ότι θα ερχόταν σε σύγκρουση με πολλούς από τους εκκλησιαστικούς και πολιτικούς άρχοντες της εποχής του. Δεν δίστασε να αντιταχθεί και προς την αυτοκράτειρα Ευδοξία, με αποτέλεσμα να εξοριστεί δύο φορές. Στη δεύτερη εξορία του, καθ' οδόν προς τα Κόμανα του Πόντου πέθανε στις 14 Σεπτεμβρίου του 407, σε ηλικία 60 ετών.

Ο Ιωάννης ο Χρυσόστομος είχε πει:

«Δεν έχει τόση αξία
το να γεννηθεί κανείς
από μεγάλους σε πλούτο
και σε αξίωμα,
όσο το να γίνει ο
ίδιος μεγάλος.»

«Το χρυσάφι δε βρέθηκε
για να δηνόμαστε μ' αυτό
- εννοώντας τις χρυσές
αλυσίδες και τα
κοσμήματα -
αλλά για να λύνουμε
τους δεμένους.»

Ιωάννης Χρυσόστομος

Το απολυτίκιο του Ιωάννη του Χρυσοστόμου

Ἡ τοῦ στόματος σου καθάπερ πυρρός
εκλάμπασα

χάρις, τὴν οἰκουμένην εφώτισεν,
αφίλαργυρίας τῷ κόσμῳ, θησαυροὺς
εναπέθετο, τὸ ὕψος ἡμῖν τῆς
ταπεινοφροσύνης υπέδειξεν. Ἀλλὰ σοὶς
λόγους παιδεύων, πάτερ Ἰωάννη
Χρυσόστομε, πρέσβευε τῷ Λόγῳ
Χριστῷ τῷ Θεῷ, σωθῆναι τὰς ψυχὰς
ἡμῶν.

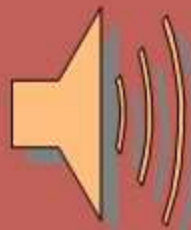

Από τα πιο πάνω φαίνεται πως οι Τρεις Ιεράρχες υπήρξαν ακούραστοι εργάτες του Ευαγγελίου, σοφοί, πνευματικοί ηγέτες και άνθρωποι των γραμμάτων και της επιστήμης. Τεράστιο είναι το θρησκευτικό τους έργο, το πνευματικό τους έργο και το φιλανθρωπικό τους έργο.

Ήταν όμως γνωστοί και για το παιδαγωγικό τους έργο. Αναγνωρίστηκαν σαν παιδαγωγοί της νεότητας και μεγάλοι δάσκαλοι. Σχεδόν δεν υπάρχει κανένα θέμα παιδαγωγικό που να μην το έχουν αντιμετωπίσει. Τους απασχόλησε ο σκοπός της αγωγής και η προσωπικότητα του δασκάλου. Αντελήφθηκαν τη σημασία που έχει το να διδάσκει ο δάσκαλος τους μαθητές του με αγάπη. Μιλούν για την εποπτική διδασκαλία, για την αμοιβή και τον έπαινο, για την επίπληξη και την ποινή. Μιλούν για την ευεργετική επίδραση της γυμναστικής και της μουσικής.

Τους τιμούμε λοιπόν γιατί με το έργο τους και τη ζωή τους προσέφεραν υπηρεσίες ανυπολόγιστες για την εδραίωση και την εξάπλωση του Χριστιανισμού, αλλά γιατί δυνάμωσαν την αγάπη των χριστιανών ελλήνων στις αρχαίες σπουδές. Πρόσφεραν με άλλα λόγια πάρα πολλά και στο Χριστιανισμό, αλλά και στα γράμματα. Γι' αυτό και θεωρούνται και οι προστάτες άγιοι των γραμμάτων και της παιδείας.

Απολυτίκιο των Τριών Ιεραρχών

✚ Τους τρεις μεγίστους φωστήρας, της
Τρισηλίου Θεότητος, τους την οικουμένην
ακτίσι, δογμάτων θείων πυρσεύσαντας· τους
μελιρρύτους ποταμούς της σοφίας, τους την
κτίσιν πάσαν θεογνωσίας νάμασι
καταρδεύσαντας· Βασίλειον τον μέγα, και τον
θεολόγον Γρηγόριον, συν τω κλεινώ Ιωάννη,
τω την γλώτταν χρυσορρήμονι· πάντες οι
των λόγων αυτών ερασταί, συνελθόντες
ύμνοις τιμήσωμεν· αυτοί γαρ τη Τριάδι, υπέρ
ημών αεί πρεσβεύουσιν.

ΜΠΕΣ ΣΤΟΥΣ ΠΙΟ ΚΑΤΩ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥΣ ΚΑΙ ΠΑΪΞΕ!

- <https://learningapps.org/display?v=paue5su0t21>
- <https://learningapps.org/display?v=pzuxg22t321>